

Nr 104.

Ankom till Riksdagens kansli den 14 maj 1912 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande af kostnader för ökade arbetskrafter inom landtförsvarsdepartementet. (1:a Afd.)

I en den 26 april 1912 till Riksdagen aflåten, till statsutskottet hänvisad proposition (nr 258) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att till arvode åt en extra föredragande och en amanuens i landtförsvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli må från och med den 1 juli 1912 tillsvidare intill 1913 års utgång af tillgängliga medel utbetalas ett belopp af 9,000 kronor för år räknadt att ersättas från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Till åberopade statsrådsprotokollet har departementschefen i ärendet anført följande:

»Den för landtförsvarsdepartementet gällande staten upptager, lika som den år 1877 fastställda, 1 expeditionschef, 2 kansliråd och byråchefer, 3 kanslisekreterare och 1 registrator.

Med bortseende från registratorn är ifrågavarande personal i och för ärendenas beredning och föredragning fördelad å två byråer, hvardera under ett kansliråd såsom föredragande, och en afdelning med expeditionschefen såsom föredragande.

Af inkommande ärenden föredragas samtliga kabinettsärenden å expeditionschefens afdelning. Öfriga ärenden fördelas i ungefär lika proportion å denna afdelning och de båda byråerna. Förutom de med själfva expeditionschefsämbetet förenade göromålen har expeditionschefen följaktligen att i väsentlig mån fullgöra jämväl byråchefes åligganden.

För belysande af den arbetsmängd, som påhvilat på föredragande inom landtförsvarsdepartementet anhåller jag att få hänvisa till följande statistik öfver inom departementet handlagda ärenden under tidsperioden 1877—1911.

År.	Antal ärenden.	Medeltal å de föredragande.	År.	Antal ärenden.	Medeltal å de föredragande.
1877.....	807	269	1904.....	1,807	602
1882.....	852	284	1905.....	1,822	607
1887.....	918	306	1906.....	2,028	676
1892.....	1,070	357	1907.....	2,130	710
1899.....	1,182	394	1908.....	2,205	735
1900.....	1,190	397	1909.....	2,376	792
1901.....	1,288	429	1910.....	2,344	781
1902.....	1,509	503	1911.....	2,507	835
1903.....	1,599	533			

Uti ofvannämnda siffror äro icke inräknade ansökningar om understöd från invalidhusfonden samt värnpliktigas ansökningar att få utflytta ur riket, enär dessa ärendens föredragning sker mera summariskt. Att de dock i icke oväsentlig mån tynga vederbörande föredragande, torde emellertid framgå af deras synnerligen stora antal. Under år 1909 utgjorde dessa ärenden sammanlagdt 8,118. Motsvarande siffra var år 1910 8,378 och år 1911 6,557.

Redan af ofvan angifna siffror torde framgå, att den arbetskvantitet, som för närvarande påhvilat de föredragande i landtförsvarsdepartementet, är så afsevärd, att en ökning af dessas antal ej längre kan undanskjutas. Detta förhållande torde blifva än mer påtagligt, om man betänker, att allt sedan år 1877 icke skett någon ökning af den ordinarie personalen. Endast den tillökning af arbetskrafterna har under ifrågavarande tidsperiod ägt rum, att 1908 års Riksdag beviljat medel till arfvoden åt ytterligare 3 amanuenser, hvilka samtidigt tjänstgöra i flera ämbetsverk. I stort sedt har sålunda landtförsvarsdepartementets personal alla dessa år varit till sin numerär oförändrad, under det att härväsendets omfattning samtidigt oerhördt ökats. Förutom att sedan år 1877 en ny arméfördelning samt ett kommandantskap tillkommit, har ju genom antagandet af 1901 års härordning flera nya truppförband uppsatts. Dessutom har den allmänna värnpliktens införande medfört en mångfald af nya och synnerligen kräfvande ärenden. Antalet i landtförsvarsdepartementet afgjorda ärenden har också, såsom af ofvan stående statistik framgår, oföflätligen ökats. Medan de år 1877 utgjorde 807, uppgingo de sålunda år 1911 till 2,507. Detta vill med andra ord säga, att, efter ärendenas antal att döma, af landtförsvarsdepartementets personal numera kräves tredubbelt arbete mot för trettiofem år sedan.

Arbetet har emellertid efter hand ökats icke blott kvantitativt utan äfven kvalitativt, hvarförutom föredragningen i vissa hänseenden måste göras fullständigare nu än förr. Så t. ex. kräfvat kabinettsärendena en icke oväsentligt längre tid för beredning med hänsyn till numera gällande författningar angående befordran m. m. inom armén. För att såvidt möjligt minska antalet balanserade ärenden samt underlätta arbetet för departementets öfriga personal har expeditionschefen trots sin förut tunga arbetsbörda plägat åtaga sig föredragningen af ett och annat större ärende, som eljest skulle tillkommit något af kansliråden. Dessutom har han under de sista åren merendels åtagit sig beredandet och uppsättandet af propositioner i så godt som alla ärenden, som gjorts till föremål för Riksdagens pröfning. Då propositionernas och de från departementet utgående författningarnas omfattning torde kunna anses som en ganska god mätare på arbetsbördan, anhåller jag i detta sammanhang få nämna, att departementets konto hos vederbörande tryckerifirma, hvilket under åren 1905—1907 hållit sig vid omkring 1,500 kronor, år 1908 belöpte sig till omkring 4,300 kronor och år 1911 steg till öfver 5,600 kronor.

Jag har alltifrån tillträdet till mitt nu innehafvande ämbete alltmera befästs i den bestämda öfvertygelsen, att, om icke arbetets jämna gång inom departementet skall förryckas och ärendenas afgörande öfver höfvan försenas, antalet föredragande inom departementet måste med det allra snaraste ökas. Denna öfvertygelse har gjort det till en oafvislig plikt för mig att, innan Riksdagen åtskiljes, till dess pröfning hänskjuta frågan om en omedelbar förstärkning af arbetskrafterna inom departementet. Då ju utredning för närvarande pågår angående en omorganisation af Kungl. Maj:ts kansli, kan det gifvetvis icke komma i fråga att uppföra några nya befattningar å departementets stat. I likhet med hvad fallet varit i fråga om öfriga departement, inom hvilka samtliga ett liknande behof af ökad arbetskraft efter hand gjort sig gällande och jämväl blifvit tillgodosedt¹⁾, torde i landtförsvarsdepartementet motsvarande behof tillsvidare kunna provisoriskt tillgodoses därigenom, att inom departementet anställas en extra föredragande jämte en amanuens, hvilken senare skulle tjänstgöra såsom biträde åt nämnda föredragande och således närmast hafva att fullgöra enahanda åligganden som kansli-sekreterare.

¹⁾ Extra föredragande finnas för närvarande inom de olika departementen till ett antal af inom hvaradera af justitie-, sjöförsvars-, finans- och jordbruksdepartementen 1, civildepartementet 2 samt ecklesiastikdepartementet 3 (förutom 1 extra byråchef), hvarjämte innevarande års Riksdag beslutit att å utrikesdepartementets stat uppföra dels ytterligare 1 afdelningschef dels ock ytterligare 1 andre sekreterare i högre lönegraden.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med de ersättningsbelopp, som under senare tid utgått till extra föredragande inom andra departement och med beräkning af skälig ersättning åt ifrågavarande amanuens, anser jag, att för ofvannämnda nödigbefunna förstärkning af departementets arbetskrafter erfordras ett belopp af sammanlagdt 9,000 kronor för år räknadt.

Anslag för ändamålet torde nu böra äskas för innevarande och nästkommande år, och kan den erforderliga kostnaden lämpligen bestridas från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar».

Då utskottet icke haft något att erinra emot Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framställda förslag, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må medgifva att till arvode åt en extra föredragande och en amanuens i landtförsvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli må från och med den 1 juli 1912 tillsvidare intill 1913 års utgång af tillgängliga medel utbetalas ett belopp af 9,000 kronor för år räknadt att ersättas från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Stockholm den 14 maj 1912.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hafva närvarit:

herrar A. G. L. Billing, A. Ekman, greve F. Wachtmeister, O. Jonsson. A. N. Hahn, friherre J. T. Gripenstedt, greve P. O. L. Klingspor, friherre C. H. Falkenberg, friherre J. G. Beck-Friis, A. C. Lindblad, C. G. Ekman, F. Berglund, N. O. Bruce, A. Wiklund, H. Andersson, F. W. Thorsson, C. Persson, K. V. Rydén, J. A. Sjö, N. E. Lindberg, J. Ström, E. A. Nilson, J. Olofsson och J. Andersson i Stårte.
